

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predaj 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstva in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 26 • Maribor, sreda, dne 30. marca 1938 • Leto XIII

Delavstvo, brani svoje pravice!

Načrt novelizacije obrtnega zakona
je ministrstvo za trgovino in industrijo izdelalo ter ga poslalo banovinskim upravam ter delodajalskim in delavskim zbornicam v proučitev. Delodajalske organizacije so sestavile dolg predlog z okoli 130 paragrafi ter so v njem zahtevale neprijetno poslabšanje obrtnega zakona. K načrtu morajo seveda delavske zbornice in delavske strokovne organizacije zavzeti odločno stališče, da se obrtni zakon ne izpremeni v karikaturu delavskovarstvene zakonodaje.

Minister Cvetković in socialna politika

O receptih iz inozemstva

V Novem Sadu je govoril na shodu Jugorasa tudi minister Cvetković in rekel, da hoče naša država reševati naše delavske probleme v naših mejah brez receptov izven meja.

K tej izjavi gospoda ministra moramo dostaviti, da so delavski problemi prav tako mednarodno vprašanje kakor gospodarstvo in politika. Imamo tudi mednarodni urad dela, ki ta vprašanja ureja po načelih mednarodne delavske in socialne politike, zakaj tudi delavski problemi so v zvezi z mednarodnim razvojem in nivojem.

Bojimo se, da je minister hotel s tem povedati, da namerava ustreči reakcionarnim zahtevam znanih gospodarskih krogov.

Shod dr. Topaloviča v Trbovljah

prepovedan

V ponedeljek bi se bil moral vršiti shod s. dr. Topaloviča v Trbovljah. Uprava policije v Ljubljani je v nedeljo ponoči obvestila s. dr. Topaloviča, da je ta shod prepovedan.

Tudi slovaški klerikalizem bi rad delil usodo avstrijskega

Slovaki pod vodstvom patra Hlinke

Nemci so pričeli akcijo za avtonomijo v Čehoslovaški. To priliko so izrabili Slovaki pod vodstvom patra Hlinke ter izjavljajo, da se bodo borili za avtonomijo Slovaške skupno z Nemci in Madžari.

Upravičena je borba, v kolikor se godi krivica narodnostim, toda akcija nemškega fašizma ima značaj razkrajanja čehoslovaške republike. V tem oziru slovaški klerikalizem zbujala presenečenje.

Vlada zagotavlja, da ima trdno večino ter da ima predsednik vlade dr. Hodža, ki je sam Slovak, na Slovaškem vedno več pristašev.

Nekateri označujejo to akcijo z narodnim izdajstvom, ker daje Hlinka s svojo stranko nemškemu fašizmu potuho in pobudo.

Državni proračun v senatu. V senatu je bil sprejet proračun 1938-39. v prvem čitanju s 47 glasovi, proti proračunu je glasovalo 15 senatorjev.

Sijajna manifestacija socialističnega delavstva v Ljubljani

Za kruh in svobodo!

S. dr. Živko Topalović govori na ogromnem shodu v dvorani Delavske zbornice

Za dne 27. marca je bil najavljen v Ljubljani političen shod v dvorani Delavske zbornice, na katerega so sodrugi povabili s. dr. Živko Topaloviča.

Shod se je pretvoril

v sijajno manifestacijo socialističnega gibanja,

ki se je je udeležilo ljubljansko in okoliško delavstvo v res impozantnem številu. Ne samo dvorana in vestibul sta bila nabito polna, množice so se zgrnile tudi na dvorišče, kamor se prenašali govore potom zvočnika.

Na shod so razen tega pohiteli posamezni delavci, pa tudi po več skupaj, iz Jesenic, Kranjske gore, Kranja, Kamnika, Smlednika, Komende, Št. Vida, Medvoda, Kočevja, Stične, Zidanega mosta, Trbovelj, Hrastnika, Zagorja, Zabukovce, Maribora, tako, da je bilo na tej manifestaciji v resnici zbrano oz. zastopano

socialistično misleče delavstvo iz vse Slovenije.

Zopet enkrat se je manifestirala povezanost socialistično mislečega delavstva iz vse države in

enotnost njegovega gledanja in teženj.

Zborovanje je otvoril s. Stanko Jurij, ki je predstavil govornika kot nosilca liste Zveze delovnega ljudstva pri zadnjih javnih volitvah leta 1935, katero listo je Jevtičev režim razveljavil in ni dopustil, da bi se o njej glasovalo.

Govor s. Topaloviča

Že pri svojem prihodu v dvorano in potem zopet, ko je stopil na govorniško tribuno, je bil s. Topalović pozdravljen z živahnim ploskanjem.

V največji tišini je potem prišel svoja izjavljajo. Rekel je, ako se čuje v državi beseda vseh razredov, potem je prav, da se čuje tudi beseda delavskega razreda. Stojimo pred volitvami v Narodno skupščino, dasi volilnega zakona še ne poznamo.

Največji dogodek polpreteklega dobe je

sporazum združene opozicije,

ki ga protivniki v Srbiji in na Hrvatskem, vsak s svojega zreljšča nazivajo narodno izdajstvo in njegove podpisnike narodne izdajalce.

Socialisti v načelu sprejemajo sporazum,

ker znači očitni napredek. Kajti s tem sporazumom so se izjavile

vse stranke za demokratično reševanje vseh državnopravnih vprašanj.

Naše državopolitično življenje preživlja krizo. Imamo niz problemov, ki čakajo rešitve, med njimi: ustavno vprašanje, vprašanje parlamentarizma, vprašanje kmečkih dolgov in dolgov srednjih slojev ter delavcev, vprašanje socialnih ustanov, ki niso danes niti v rokah delavcev, niti delodajalcev, vprašanje mednarodne politike.

Kdo ima pravico, da rešava ta vprašanja v imenu naroda?

Nekateri so za podaljšanje sedanjega političnega stanja v državi — dokler se Hrvati ne spametujejo. Na Hrvaškem zopet je struja, ki pravi: kaj nas briga Beograd, dokler se ne reši hrvaško vprašanje.

Prvo, kar je potrebno, da pride mo iz sedanjega stanja je:

svobodna politična organizacija naroda,

oživetvorenje političnih strank, svobodna izvolitev narodnih predstavnikov in

sklicanje ustavotvorne skupščine.

V zvezi s tem se javljajo prigovori pravnega značaja. So pravniki, ki trdijo, da je zakonita samo diktatura in da bi značilo grobo kršenje zakonov, ako se ukine.

Javljajo se tudi pomisleki, češ, da bi pomenila osvojitve sporazuma združene opozicije razbitje države. Ta trditev je izmišljena, kajti sporazum združene opozicije predvideva eno državo, v njej enakopravnost narodov in demokracijo.

Razbitje Jugoslavije ni program demokracije, ampak program fašizma, ki želi stvoriti na našem jugu še več držav, kot je n. pr. Albanija, ki bi se

potem, kot hladni meseci, vrtele okoli sončnih žarišč, Rima ali Berlina.

Narobe, mi socialisti smo ne samo za sedanjo Jugoslavijo, ki naj bo zgrajena na sporazumu njenih narodov, ampak tudi za to, da

pridejo v to državno zajednico i Bulgari.

Ker se je dr. Maček izjavil za rešitev hrvaškega vprašanja v okviru Jugoslavije, ga fašistični plačanci napadajo, a baš to nam nalaga dolžnost, da ga branimo mi.

Ni pa mogoče, da bi sporazum opozicije predvidel tudi vse podrobnosti glede bodoče ustave. To je stvar svobodno izbrane narodne skupščine in narodne volje.

V naši notranji politiki zaznamujemo od postanka države več političnih pogršk. Ena teh političnih pogršk, kateri smo zapadli tudi sami, je bila, da smo premalo računali z narodnim principom.

Hoteli smo popolno narodno edinstvo, toda prevarali smo se glede sile narodnega čutenja.

Radi reševanja državnega centralizma je bilo stvorjenih niz zakonov. Tako zakon o zaščiti države, čigar tvorec je bil pok. minister Pribečević. In vendar je ta zakon nazadnje udaril Pribečevića in njemu zveste, ki so ga bili napravili.

Poskuš, da se z nasiljem zaduši narodno čutenje, je dovedel do diktature.

Ni mogoče, da ostane to stanje vse dotlej, dokler se Hrvati ne navadijo in ne pozabijo na svoje narodno poreklo. Francozi so rabili za to 300 let, toda to je bilo v dobi fevdalizma in absolutizma. Tako dolgo v Jugoslaviji ne moremo čakati na demokracijo.

Brez demokracije se delavski razred ne more braniti pred izkoriščanjem,

zato smo tudi iz tega razloga za narodni sporazum na podlagi demokracije.

Tisti, ki jim ni do demokracije, pravijo, da bi z uveljavljenjem sporazuma država razpadla na tri dele. Ne samo, da o tem ni govora v tekstu sporazuma, ki so ga podpisali stari, dolgoletni bivši kraljevski ministri, je tudi sama pomisel na to, smešna.

Kdo naj razruši to državo, nad katero čuva kraljevsko namestništvo z devet bani, vojska s tisoči častnikov in stotisoči vojakov, aparat od stotisoč državnih in banovinskih ter občinskih uradnikov, in ki opira svojo eksistenco na 11 milijard državnega proračuna, ne všteti proračuna banovin in občin.

Narobe, s tem, da se potegne črta čez krvavo prošlost, smatramo, da se likvidira raztrgana državna celina.

Nismo nobeni advokati združene opozicije, ki bi rekli k vsemu, kar je ta opozicija rekla in napisala svoj amen.

Nam se zdi premalo, kar zahteva sporazum združene opozicije:

ukinitve ustave in nov volilni zakon.

Treba je odpraviti oz. menjati tudi ostale zakone: zakon o zaščiti države, zakon o zborovanjih in strankah, zakon o tisku, tako, da svoboda ne bo odvisna od volje vlade, ampak zajamčena z zakonom.

Mi hočemo vlado, ki bo preprečila vsakršno nasilje in fašizem.

Ne more pa biti miru v državi brez vpoštevanja temeljnih zahtev delavskega razreda. Združena opozicija, ako pride na vlado, ne sme pritisniti delavstva ob zid.

Narobe, delavskemu razredu mora zajamčiti enakopravnost,

da se sme svobodno organizirati, politično in strokovno.

Dokler ni razredne enakopravnosti, ni svobode. Kakor mi spoštujemo nacionalni program demokratičnih meščanskih strank, morajo te spoštovati naš socialistični program.

Mi hočemo blok za mir na znotraj in blok demokratičnih držav za mir na zunaj!

Izvajanja s. dr. Topaloviča so bila čisto prekinjena z živahnim ploskanjem, ki zlasti ob koncu njegovega govora ni hotelo prenehati.

Govor s. Sedeja

Za tem je povzel besedo s. Sedej, ki se je v svojem govoru pečal s socialno političnimi zahtevami delavskega razreda, orisal je socialno politični položaj z ozirom na postoječe socialne zakone in povdaril potrebo ustanovitve Socialistične stranke in boja na političnem polju, ako hoče delavstvo uveljaviti svoje socialne pravice. Poslušalci so živahno pritrjevali njegovim stvarnim izvajanjem.

Zaključil je shod s. Stanko in se zahvalil za udeležbo na tej res veličastni manifestaciji socialistične misli.

Nacisti še prodirajo v Aragoniji

Boji na meji Katalonije

Vsa pažnja svetovne javnosti je posvečena vojnim dogodkom, ki se odigravajo v Aragoniji, na sami meji Katalonije in sicer vzhodno od Saragosse in Huesce v smeri proti Leridi, ki leži v Kataloniji.

Nacistična premoč na tem delu bojišča je očitna. Oboroženi z italijanskim in nemškim orožjem in podprti s celimi motoriziranimi divizijami italijanske armade, napredujejo nacisti na tej črti precej naglo. Republikanska armada se umika, ker bi bil odpor na strateško slabih položajih brezupen.

Spričo položaja republikancem ne preostaja drugo, kot pustiti, da se nacisti čim bolj oddaljijo od svoje preskrbovalne baze in se jim šele potem postavijo v bran.

Razplet dogodkov na aragonskem bojišču stavlja republikansko vlado pred nove težke naloge.

Šele po preteku nekaj časa bo mogoče ugotoviti, v koliko niso dogodki v Aragoniji v neposredni zvezi s spori, ki so se pojavili v Španiji med komunisti in anarhisti, pred katerimi so socialisti svarili in se tru-

dili z vsemi silami, da jih omilijo.

Vsekakor more svobodo španskega naroda rešiti le sloga, ker brez sloge republikanskih sil tudi najboljše orožje in strategija ne pomagata.

Morija iz zraka kar naprej

Francova letala napadajo kar naprej neutrjena mesta in jih barbarško rušijo v prah in pepel. Vsi apeli na človečnost rešitelja krščanske kulture ostajajo brez uspeha.

Nemška socialna demokracija v Čehoslovaški v boju z rajhovskim fašizmom

napreduje

Pred tremi tedni je imela nemška socialna demokracija na Čehoslovaškem v celi vrsti mest svoje letne konference. Iz poročil na teh konferencah vidimo, da stranka stalno raste. V okraju Karlovi vari se je vpisalo v stranko samo v zadnjih mesecih okoli 1000 novih članov. V drugem okraju je število prodanih članskih znamk naraslo za 52 odst. v enem okraju pa celo za 94 odst.

Naraščanje članstva nemške socialne demokracije v republiki med nemškim prebivalstvom najbolj jasno potrjuje, kdo je najboljša obramba proti prodirajočemu imperialističnemu fašizmu.

Meščanska demokracija na odpoved

Nemška socialna demokracija je zastopana v vladi po ministru dr. Czechu. Med tem, ko so vse druge nemške stranke: agrarci in krščanski socialci, po zadnjih dogodkih v

Avstriji plašno pobegnili iz vladnega tabora, agrarci naravnost v stranko iredentističnih Nemcev Henleina, je socialna demokracija pripravljena vztrajati, ker njena zvestoba do svobodne republike ni zvestoba na odpoved.

Prvo je svoboda, v njej se tudi lahko razvija narodnost,

v suženjstvu pa narod propada.

Vesti o velikih sporih v nemški socialni demokraciji so pobožne želje. V stranki imajo lahko različna gledanja na izvajanje vladine politike napram sudetskemu Nemcem, ni pa difference v načelnem vprašanju odnosa stranke do republike, katero so pripravljene nemški socialni demokraci braniti prav tako kot češki.

Iz vlade je izstopil s. Czech, nadomestil ga bo s. Jaksch, o čemer je stranka že obvestila ministrskega predsednika.

Italijanska slikarska razstava v Beogradu. Fašistična Italija, ki polaga posebno važnost na propagando, je priredila v Beogradu razstavo slikarskih del znamenitih italijanskih umetnikov, čijih umotvori že stoletja vzbujajo in privlačujejo pozornost vsega kulturnega sveta. Ne bo odveč, ako v zvezi s to razstavo, za katero se dela toliko reklame, podčrtamo dejstvo, da izvirajo največji slikarski umotvori, s katerimi se ponaša današnja fašistična Italija, iz dobe, ko je italijansko ljudstvo, zlasti v srednji in severni Italiji, vodilo boj za svobodo duha in človeka ter stopalo na čelu narodov tedanjega kulturnega sveta, dokler ni ta njegov boj pod Garibaldijem uspešno zaključil z zlomom tiranije posvetnih in cerkvenih knezov ter združenjem italijanskega naroda v svobodni državi. Razstava umotvorov italijanske umetnosti v Beogradu je prikaz lepote človeške duševnosti v času, ko Italija še ni poznala ne črnih srajc, ne nemškega paradešrita, ko so hiše lepšali z umetniškimi freskami in so bili »evivva« napisi v goljatskih črkah na fasadah zgradb neznan pojav ter najbrž tudi proti estetskemu čutu tedanje dobe in kulturno prebujenega ter po svobodi hrepenečega naroda. Italijanska kultura in iz nje rojena slikarska umetnost nista mogla vzrasti v senci starega Rima, njegovih amfiteatrov in plehkih zabavišč, spomenikov suženjske dobe, v kateri so varali nezadovoljne Rimljane s tem, da so jim prirejali igre in požrtije, ampak šele na njegovih razvalinah. V senci njegovih obzidij, in četudi le popravljenih, bi se zadušila, v sponah, oklepih, ki ovirajo svobodo misli in svobodo človeka. — Na to se spomni človek, ki obišče razstavo italijanske umetnosti v Beogradu, ki priča za svoj čas in obtožuje.

Povišanje produkcije železa v Nemčiji. O povešanju produkcije sirovega železa in jekla piše nemški tisk in pravi, da je Nemčija sedaj na prvem mestu pred vsemi ostalimi državami sveta. Te številke varajo v toliko, ker gre samo za predelovanje rude, katero mora Nemčija uvažati, njeno bogastvo na železni rudi pa je precej majhno v primeri z njeno potrebo in razen tega vsebuje njena ruda precej manj čistega železa kot ruda iz drugih držav.

Hud potres na Hrvatskem

V Podravini na Hrvatskem so občutili v nedeljo kmalu po 12. uri hud potres, ki je močno prizadel razne kraje, zlasti pa Koprivnico. Zelo so trpele velike zgradbe, cerkve in samostani; ponekod postoja nevarnost, da se bodo zrušili oboki v cerkvah in zvoniki. Pa tudi privatne hiše kažejo nevarne razpoke. Da se je res pošteno zibalo, lahko sklepamo iz tega, da so v zvonikih pričeli nihati in zvoniti zvonovi kar sami od sebe. Celó v Zagrebu je potres napravil škodo. Pravi, da je bil potres posledica usedanja zemlje. Tudi v Ljubljani in Mariboru so se čutili potresni sunki.

Naša trgovinska bilanca pasivna

v februarju 1938

V februarju je Jugoslavija izvozila za 342,2 milijonov dinarjev blaga. Uvoz blaga znaša torej 36,8 milijonov dinarjev. V mesecu januarju in februarju letos je bila trgovinska bilanca pasivna za 50,9 milijonov, dočim je bila lani v tem času aktivna za 166,3 milijone dinarjev.

Radovedni smo, če je ta padec izvoza sezonskega ali političnega pomena.

Več zaposlenih kot lani

Iz statistike delavskega zavarovanja v Sloveniji

V mesecu februarju je bilo pri OUZD v Ljubljani zavarovanih 90.092 zavarovancev, to je, 8031 več kakor lani istega meseca. Najbolj so napredovale gozdarsko-žagarska industrija (več 1884), tekstilna (več 959), papirna (več 647), gradnja železnic, cest in vodnih zgradb (več 622), kovinska industrija (več 586), industrija kamenja in zemlje (več 529). V ostalih strokah so manjše razlike glede naraščanja ali padanja števila zavarovancev.

Kongres URSSJ-a

ki bo velikonočne praznike v Zagrebu, se udeležita med drugimi gosti Leon Jouhaux, glavni tajnik francoske delavske zveze in Walter Citrine, eden glavnih voditeljev angleških delavskih strokovnih organizacij. Važnost kongresa je zlasti organizacijska v tem, da bodo strokovne organizacije manifestirale na kongresu enotnost.

Pristopajte k društvu za vpepeljevanje mrličev

»OGENJ«
MARIBOR

oskrbuje za umrle vpepeljitev v krematoriju v Gradcu. Sprejemnina, enkratna po starosti in mesečna članarina Din 15.—. Razen tega nimajo člani s pogrebom nobenih stroškov. Zahtevajte pravilnik na:

„Ogenj“, Maribor, Koroševa ulica 8

Doma in po svetu

Sto milijonov denarja socialnega zavarovanja naj se vloži v novo štirimilijardno posojilo za javna dela in obrambo ter druge papirje. Minister socialne politike je sklepanje o tem predlogu odgodil, dokler se ugotovi, koliko denarja je mogoče vlagati v fonde in papirje. Ta denar so rezerve nezgodnega in starostnega zavarovanja, ki morajo imeti dovolj denarja, da izplačujejo zakonite davke. Vrh tega je pa v takih papirjih vedno riziko glede vrednosti. Avstrijska socialna zavarovanja so izgubila milijonske zneske. Ravnateljstvo SUZORA je poslalo v Beograd posebno deputacijo, ki naj to vprašanje uredi.

3. štev. revije »Vzajemna Svoboda« so dobili naročniki te dni. Številka se je zakasnila, vendar ne po krivdi uredništva ali uprave in naj naročniki zamudo oprostite.

Gospodarske koristi priključitve Avstrije k Nemčiji so po zatrdilih našega domačega meščanskega časopisa za Jugoslavijo očigledni. Točno

teh koristi listi še niso vseh našeli. Med tem pa smo dobili iz Dravske doline to-le poročilo: Dravska dolina je prenapolnjena z lesom, ki je bil namenjen za izvoz v Nemčijo. Po priključitvi Avstrije Nemčiji je začelo deževati preklicev sklenjenih kupčij iz rajha. Domala vse dobave lesa za Nemčijo so že razveljavljene. Cena lesu je padla za din 100 pri kubičnem metru. Več lesnih trgovcev in posestnikov je katastrofalno prizadetih, najbolj seveda lesni delavci, čijih položaj je bil že doslej dovolj strašen. Istočasno so se po Dravski dolini pojavili agitatorji, ki pravijo: »Avstrijci so lahko veseli, ker si jim ni treba beliti glave, kam bi z lesom.«

Zedinjene države ne priznavajo aneksije Avstrije. Združene države so sklenile s 87 državami ugodnostne tarife izvzemši z Nemčijo. Med temi 87 državami je tudi Avstrija, čeprav so bile pogodbe podpisane po aneksiji. To pomeni, da Amerika noče priznati aneksije.

106

A. M. de Jong:

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Preiskava v njegovi hiši in okoli nje ni ugotovila ničesar, kar bi ga lahko obremenilo. Gospodje od državnega tožilstva so šepetaje razgovarjali z županom in tu in tam na skrivaj opazovali čokato postavo s trdosrčnim in ravnodušnim obrazom. Vsi so bili prepričani, da je storilec on, toda morali ga bodo izpustiti, ker niso imeli niti enega dokaza proti njemu... Mogoče bo govoril potem, ko bo ostal na prostosti. Mogoče se bo pa danes ali jutri vendarle kaj našlo... In če je bil on storilec, kakšen vražji premetenec je moral biti ta človek, da je mogel ostati tako ravnodušen v isti sobi, v kateri sta ležali od njega zaklani žrtvi, z grozno zijajočima ranama.

Vrč je stal naslonjen ob zid, roke v žepih,

desno nogo prekrižano pred levo, mirno in brezbrizno. Na njegovem čemernem obrazu ni bilo videti strahu ali nemira. Niti za šepetanje pri zeleni mizi se ni zanimal, kaj šele za bežne poglede, s katerimi so ga od čas do časa merili. Poleg njega sta stala dva uniformirana dolgina, orožnika od jahalnega odreda, vsak roko na ročaju sablje in kapo potisnjeno globoko na čelo...

Vrč se je čutil popolnoma siguren. Zelo premeteno je bil izpeljal vso reč. Simjo, ki jo je bil na debelo ovil okoli svoje roke in noževga držaja, in ki je bila vsa obrizgana s krvjo, je sežgal, drugega pa ni bilo ničesar. Nož je počival na dnu kakšnega z vodnimi rastlinami gosto obraščenega jarka, razen tega tudi ni nikdo poznal tega noža. Popolnoma se je bil umiril. Nič več ni bil divji, njegovi maščevalnosti je bilo zadoščeno. Hotela sta se pripraviti z njim... sedaj ležita tu... Počakati je treba, kar bo še prišlo...

Precej časa je ostalo vse tiho.

Naenkrat so se odprla vrata in na pragu se je pojavil Mereyntje.

Kakor bi ga nekdo sunil se je Vrč vzravnal. Žarečih oči ga je gledal Mereyntje. V desnici je držal pokonci star, zarjavel nož. Ves vesel je videl samo svojega prijatelja pred seboj, planil je v sobo in zaklical zmagovalno:

»Tu, Vrč, ti prinašam Tvoj nož nazaj! Našli so ga bili ob robu jarka. Dobro, da sem prišel še o pravem času poleg, dragi moj, sicer bi bil šel Tvoj nož po gobe.«

Za mališem se je prikazala med vrati v temno modro uniformo, z zlatimi našivi odeta postavna stražmojstra; v obraz rdeč se je zmagovalno režal. Mereyntje se mu je za par korakov približal.

»Vrč, ali nisi vesel?« ga je vprašal začuden.

Potem je slišal glas stražmojstra nad seboj: »Nož je ves krvav.«

(Dalje prihodnje.)

Iz naših krajev

Jesenice

Nesramno poročanje »Slovenskega delavca«. Žalostno je, pa vendar resnično, da se je razširilo v zadnjih letih med Slovenci nadvse grdo denuncianstvo. Oni, ki menijo, da so zaradi režima ali njegovih simpatij zaščiteni, poskušajo svoje sodelavce nasprotnih svetovnih naziranj na ta ali oni način oblatiti, da bi jim škodovali ali da bi se jih znebili. In tako sredstvo je običajno pečat — komunizma, čemer na žalost marsikdo nasade. Nikjer drugje ni mogoča taka nesramna demagogija, podlost in laž, kakor pri onih ljudeh, ki menijo, da jim je lahko vse odpuščeno, in ki menijo, da lahko grešijo, ker sami sebi delijo odpustke. In tako jim ni všeč, da so na Jesenicah pogoreli in ni jim všeč, da je postal glavni zaupnik na Jesenicah — Čelesnik Johan. Seveda mu v 11. številu »Slov. delavca« po-skušajo na zvit način pritisniti komunistični pečat — in domovina bo morda rešena, ali oni zeleni voditelji, ki pa ima dušo vredno samo »onga zelenca«, bo pa kje umival roke in poskušal posnemati Pilata. S. Čelesniku poskušajo z blatenjem, češ, da je komunist, odvzeti zakonsko zaščito kot zaupniku — in morda menijo napraviti še kaj. Odvzem zakonske zaščite, metanje na cesto, brezposelnost in ev. zapor, to so metode, po čemer se zelenim denunciantom in obrekovalcem cedijo sline. Pri desetletnem zaupniškem delu s. Čelesnika mu zelene žabe ne morejo denunciansko-anonimno nakvakati nič drugega, kakor da so on in njegovi komunisti!!! Samo ljudje kova »Slovenskega delavca«, kova piscev onih tehtnic in podobno so zmogni takih podlosti in svinjarij. V dobi, ko se godijo med ljudmi okrog »Krekovega doma« čudeži, ko dobivajo ljudje, ki so liki Kristus naganjali meštarje iz okolice »Slovenskega delavca« iz templja — Jezusove oči — pa imajo uredniki »Slovenskega delavca« svoje bralce za tako neumne in tako omejene, da jim servirajo take barabije. S. Čelesnik poziva pisca dotične novice v št. 11 »Slovenskega delavca«, da napisano dokaže, v ostalem pa izjavlja, da je vsebina dotične novice podla izmišljotina vredna zelenih denunciantov. S tem je za nas stvar končana.

Volitve in zaupniki. Izvoljeni dne 4. t. m. pri volitvah obratnih zaupnikov KID, so oblastveno potrjeni. Vse člane SMRJ vabimo, da svojim zaupnikom točno javljajo vse nepravilnosti ali nerednosti, ki bi se dogajale v podjetju, da se bo lahko ukrenilo vse potrebno.

Kranj

Občinski proračun

V sredo, dne 23. t. m. se je vršila občinska seja, na kateri se je razpravljalo o proračunu za leto 1938-39. **Izdatki proračuna znašajo din 3.059.218** in ravno toliko dohodkov. Osebnih izdatkov so predvideni na din 485.895, materialni pa na din 2.573.323. Od teh je določeno za narodno prosveto din 257.108; za narodno zdravje din 26.000; za socialno skrbstvo (ubožni sklad, podpore brezposelnim, prispevki dobrodelnim društvom, Borza dela) din 238.160. Dohodki se z majhno izjemo pobirajo po dosedanjem sistemu. Nova postavka je trošarina na mešani bencin (din 20.000) ter pavšalirana trošarina na gorivo in surovine (din 720.000). Blagajniški prebitok iz l. 1936-37. znaša din 444.719. — Občinske doklade na neposredne davke znašajo še vedno samo 35 odst., torej so nižje, kakor pri vsaki podeželski občini.

Proračun je bil z majhnimi spremembami sprejet v obliki predloženega osnutka, in sicer z 20 glasovi od 21 navzočih odbor-nikov. Nekaj odbor-nikov se seje ni udeležilo iz razlogov: češ, da so prepozno do-bili proračun na vpogled.

Dejstva, da postaja Kranj

Izrazito industrijsko mesto

in ne več trgovsko, naj se zavedajo prav vsi občinski odbor-niki. Vsled tega je potrebno, da svojo pažnjo posvetijo predvsem delavskim vprašanjem, kajti ni dovolj, da se gradi asfaltirane ceste, čeprav so nujno potrebne, temveč je prva dolžnost ta, da se vsestransko premotrijo življenjske razmere delavstva doma, kakor tudi brezsrčno izkoriščanje in šikanje, ki jim je delavstvo izpostavljeno v podjetjih, kjer je zaposleno. Pripominjamo, da je naloga občine, da poseže tudi v stanovanjski delokrog s tem, da prične

graditi stanovanjske hiše,

v katerih bodo dobili delavci cenena in higiensko urejena stanovanja. Za občino ne more biti vseeno, kakšno je zdravstveno stanje občanov. Zdravstveno stanje pa zavisi preveč od delovnih razmer v podjetjih in življenjskih razmer doma. Vprašanje je, ali si more delavec z zaslužkom kupiti zadosti hrane in si urediti zdravo stanovanje. In to vprašanje še vedno ni rešeno. Posledice so, da vedno bolj mori jetika med prebivalstvom. Torej za narodno zdravje in socialno skrbstvo bo treba storiti več!

Delavska zbornica ima vsak torek od 14. do 18. ure uradne ure v mestni hiši. Da ne bo prevelikega navela s strani delavstva, naj se delavci obračajo na ekspozituro potom obratnih zaupnikov ali potom strokovnih organizacij. Opozorjamo tudi, da se vsak torek od pol 19. do 20. ure vrše v dvorani »Stare pošte« poučna predavanja za obratne zaupnike, na katerih referira poslujoči uradnik Delavske zbornice.

Ljubljana

Vendar bodo zidali Bat'no kavarno. Po ljubljanskih listih je bilo čitati zadnje mesece mnogo preklanja o tem, ali se naj dovoli tveganje Bat'a zidanje velike 7 nadstropne palače nasproti pošte, v kateri bi bila tudi kavarna. Občina je najprej odklonila dovoljenje, ker so se bližnji kavarnarji pritožili radi konkurence in je občina potem odrekla dovoljenje take stavbe, češ, da za novo kavarno ni več krajevne potrebe. Medtem je menda krajevna potreba vendarle prodrla, ker je baje stavba sedaj dovoljena in bodo z gradnjo kmalu začeli. S tem bo prišlo zopet mnogo dela v Ljubljano za stavbince, ker bo stavba stala okrog 10 milijonov din. Mi smo se samo čudili, kako je bilo sploh mogoče nastopati proti taki stavbi na ljubo dvem ali trem kavarnarjem? Vsakdo ve, da so vse ljubljanske večje kavarne v središču mesta dnevno prenatrpane obiskovalcev, seveda tedaj, ko je čas za obiskovanje kavarne. Najsi bo kavarna Miklič pri kolodvoru, Nebotičnik, Emona ali Zvezda, nikjer se proti večeru ne dobi prostora, vse je natrpano. Povrh tega izgleda, da imajo nekatere kavarne celo tak naval, da na gotove sloje niti ne reflektirajo več. Edinega socialističnega lista in najbolj razširjenega delavskega časopisa, »Delavske Politike« na primer kavarni Miklič, »Metropol« pri kolodvoru in tudi »Emona« nočeta naročiti, kljub ponovnim zahtevam številnih gostov. Če bi tem kavarnam res tako slabo šlo, da bi ne bilo krajevne potrebe za novo kavarno, gotovo ne bi tako velikušno odklanjale gostov, ki reflektirajo na »Delavsko Politiko«. Nadalje se razvija vse družabno živ-

ljenje tako, da ljudje prebijejo prosti čas za družabnost v kavarni in tam čitajo časopise, mesto da bi sedeli v zakajenih »pajzlih« pri alkoholu. Potreba po kavnarh v vsakem mestu je torej od dne do dne večja in vidimo po vseh večjih mestih, da rastejo nove kavarne kakor gobe po dežju. Čeprav so že ena poleg druge in so kljub temu polne. Zakaj bi bila izjema ravno v Ljubljani?

Tiskovna tožba tovarne. Deželno sodišče je dobilo te dni zanimivo tiskovno tožbo, ki jo je vložila tovarna svilenih izdelkov Karl Thoma iz Maribora proti uredniku nekega lista. Ta je objavil dopis delavke, ki je trdila, da jo je nek mojster te tovarne nadlegoval z ljubavnimi ponudbami in jo v to svrhu zvalil v klet podjetja. Tovarno zastopa odvetnik dr. Voršič, ki je prevzel pisarno po odvetniku dr. Natlačenju. Toženi urednik lista je pravkar vložil tožbeni odgovor, v katerem ponuja za trditve toženeke članka dokaz resnice. O daljnjem razpletu te vsekakor edinstvene tožbe bomo poročali, ko bo dozorela.

Krojaški pomočniki v mezdno gibanju. Krojaški pomočniki v Ljubljani so že v letu 1937. predložili mojstrom zahtevo za sklenitev kolektivne pogodbe. Pogajanja, katera so se vršila, so se zaključila brez uspeha. Mezdno gibanje se letos nadaljuje. Kljub temu, da je draginja v tem času narasla za 20 odst., nočejo gg. mojstri ugoditi upravičenim zahtevam pomočnikov. Tako stojijo ljubljanski krojaški pomočniki pred stavko. Zatorej, krojaški pomočniki, ne iščite dela v Ljubljani!

Maribor

Delavci!

Strokovna komisija v Mariboru sklicuje za v četrtek, dne 31. marca t. l. s pričetkom ob pol 19. uri (pol 7. uri zvečer) v dvorani »Ljudske univerze« (kino Apolo) na Slomškovem trgu

ZBOROVANJE!

Delodajalci pripravljajo napad na socialno zakonodajo, odpravo omejitve nočnega dela v pekarnah itd.

Delavke, delavci, nameščenci, udeležite se shoda polnoštevilno.

Nameščenci!

Film, kot nalašč.

Pretekli teden je predvajal »Grajski kino« lep, poučen film »Čarovnica«. Film prikazuje, kako je ljudstvo pod vplivom praznoverja verjelo v čarovnice in njihovo nadnaravno moč, in kako je polodrasel otrok, spretno izkoriščujoč ljudsko nevednost, iz gole maščevalnosti označil neko zamorko kot čarovnico, ter s tem dal pobudo za celo vrsto čarovniških procesov. Ženske so, da rešijo sebe, obtoževale druga drugo, vmes pa so nastopali kot priče in tožitelji ljudje, ki so se hoteli okoristiti na račun ubogih žrtev. Manjkalo tudi ni razsodnejših ljudi, ki pa jim je strah vezal jezik, da jih ne bi, ako bi se zavzeli za žrtve, proglasili, da so sami s čarovnicami v zvezi. Dejanje se vrši v državi Massachusette, v času, ko so se tamkaj naselili prvi angleški izseljenci. Človek se pri gledanju tega filma nehoti spomni današnjih časov in razmer. V čem se fašistična ideologija s svojimi nazori o rasi, čistokrvnosti, manjvrednih in polnovrednih osebnostih in narodih, ki so rojeni, da poslušajo, ubogajo in se pokoravajo, ter o takih, ki so poklicani, da vodijo, gospodujejo, o židih, o marksizmu itd., razlikuje od praznoverja temnega srednjega veka? Ali ne igra tudi tu praznoverje, maščevalnost in težnja po okoriščanju na račun žrtev, istotako vlogi, kot v čarovniških procesih? In ako prišteljemo še okrutnost, s katero se fašizem uveljavlja, potem imamo pred seboj natančno isto sliko, kot nam jo kaže film »Čarovnica«, le da je dejanje še strašnejše. Ljudstvo je zapadlo praznoverju, ker si ni znalo raztolmačiti gotovih naravnih pojavov, ker ni znalo logično misliti in ker si v stiskah, ki so prihajale nadeni, ni znalo pomagati. Dandanes, ko živimo na pragu nove dobe, je prav tako: ljudje ne razumejo, odkod ta zmeda, ne razumejo, zakaj so nehali »stari dobri časi« mirnega, počasnega razvoja, sami si ne znajo pomagati, duhi skupnosti pa je premalo razvit, zato iščejo in stikajo za krivci: za marksisti, za žide, za framazone, narodi obtožujejo drug drugega, kakor jim pač vlevajo in kažejo demagogi, izkoriščujoč ljudsko nevednost in strahopetnost razsodnih. Film »Čarovnica« je bil v angleškem jeziku, s podloženim srbohrvaškim tekstom. Obisk je bil slab. Bojkočili so film zlasti tisti stalni kinoobiskovalci, ki uživajo, ako morejo deset minut gledati in poslušati »führerja« in se boje spoznanja, ki bi povzročilo, da bi se na mah zrušila stavba njihovega praznoverja in omame v prah, da bi videli pred seboj svet kakršen je, brez prevr in zmot, v katerem je treba, da ljudje zavijajo roke in v bratstvu ter ljubezni ustvarijo nov red, brez führerjev, brez tlačiteljev, brez izkoriščevalcev ljudske nevednosti in dela.

Selnica ob Dravi

Masarykova proslava se bo vršila v nedeljo, dne 3. aprila s pričetkom ob pol 9. uri dop. v gostilni Dopler. Predavalja bosta sr. dr. Reisman in Eržen. Pridite!

»Slovenec« v album. Ker si je »Slovenec« že parkrat privoščil grde napade na socialistično delavstvo radi narodnosti in neprestano vleče na ušesa, če bi mogel kje ujeti kakšno nemško besedo, da bi potem lahko udaril z loparjem po nemščurjih, ga danes opozarjamo na letak »Proslava 50-letnice smrti sv. Janeza Boska v Mariboru«, v katerem čitamo, da bo tridnevno proslavo v stolnici zaključila nemška pridiga salezijanca preč. g. J. Nitscha iz Gradca. Ker bo ta slovesnost zanimala čitatelje »Slovenca«, naj jim vendar obavi njen celotni spored. Da nam ne bo treba pisati komentarja, naj ga napišejo kar narodni gospodje pri »Slovencu« sami.

Interpelacija. Na zadnji občinski seji, pretekli petek, dne 24. t. m. sta s. Petejan in Grčar vložila na župana vprašanje glede izvajanja banke navedbe o omejitvi nočnega dela v pekarnah.

Humoristični večer priredi »Vzajemnost« v sredo, dne 30. t. m. s pričetkom ob 8. uri zvečer v dvorani »Delavske zbornice«. Govoril bo znani humorist sod. svet. g. dr. Travner. Pridite!

Poučno predavanje o tuberkulozi je imel preteklo sredo v Delavski zbornici zdravnik OUZD g. dr. Velker. Predavanje je priredila »Vzajemnost«. Predavatelj je s pomočjo skioptičnih slik kazal različne primere tuberkuloze in pojasnjeval načine zdravljenja. Poslušalci so bili s predavanjem zelo zadovoljni in si žele še več takih poučnih večerov, na katerih bi se seznanili z izsledki zdravniške vede v obrambi ljudskega zdravja.

Občina si je prihranila nepotrebne izdatke. Pred leti je izšla naredba, da se morajo izmenjati napisi z označbo krajev in cest ter tablice s hišnimi številkami v mestih in na deželi ter nadomestiti z napisi v državnih barvah. V našem mestu se to ni zgodilo: prvič bi bilo treba za to dokaj časa, drugič pa tudi precej denarja. Kakor kažejo izkušnje je bilo čakanje zelo umestno. Po deželi, kjer so takoj napravili nove table z označbo krajev in cest ter pritrdili tablice s hišnimi številkami, vidimo, da je v teh par letih rja temeljito opravila svoje delo. O državni barvi na tablicah skoro ni sledu, vse je že požrla rja in »prepleskala« z rjavo barvo. Izkušnja uči, da bo najbolje ostati pri beli in črni barvi, ker je tudi pravilo takih napisov razmeroma poceni.

Nov kino. Poslopje za nov kino je pričel graditi lastnik kina »Union« g. Valjak in sicer na mestu, kjer stojí sedaj stari grajski stolp v Grajski ulici.

Pustolovci imajo v Mariboru ugoden teren. Te dni so zaprli nekega Edgarka Klau-sa, ki se je izdal za danskega konzula, bil pa je naveden pustolovec, ki se je mnogo gibal v odličnih krogih nemške narodne manjšine.

Tombola. Sreski odbor društva »Rdečega križa« priredi v nedeljo, dne 3. aprila veliko tombolo, kakršne še ni bilo v Mariboru. Glavni dobitek je nov avto, razen tega je pa še mnogo drugih lepih dobitkov. Tablice so po 5 din.

Črna pri Prevaljah

Naš uspeh!

Točno vemo, koliko nas je, ki smo zavedni, ki se ne udamo pritisku in vplivu. Značaji se kažejo v dobi preizkušnje. Ni nam do tega, da bi kjerkoli odločali po mišlosti drugih. Naj bo to pridržano tistim, ki jim gre za stolčke, ne pa za program in načela. Nasprotniki so pokazali barvo, dokazano je, da so si enaki, ako je treba iti proti socialistično mislečemu delavstvu. Ta ugotovitev je nauk, iz katerega se bomo mi vsi mnogo naučili, naučili tudi tisti, ki v kaj takega niso nikdar verjeli. Vsem, ki so se izkazali hvala, čast in priznanje!

Celje

»Zelenci« imajo nov način za izvedbo volitev delavskih zaupnikov. Sedaj smo šele zaznali, da so tudi v našem mestu hoteli »zelenci« dobiti v obratih nekaj delavskih zaupnikov in so svojo srečo poizkusili v nekem celiskem lesnem podjetju, kjer so tudi izvolili 2 delavska zaupnika, ne da bi delavstvo vedelo h kateri organizaciji pripadata. Podjetnik Blaž Sodini ni imel nič proti volitvam te organizacije, saj mu je bilo najbrže znano, da mu ne bo nevarna. Vključ temu pa po izvršenih volitvah ni hotel podpisati sporazuma, kateri je pač potreben za pravno veljavne volitve. V nadi, da je zakonito zaščiteni delavski zaupnik, je vzel prvi izvoljeni delavski zaupnik zadevo za resno, vsled česar se je znašel tudi na cesti. Pri odpustu je uveljavljal svoje pravice, končno pa se je ugotovilo, da za volitve ni ničesar vedela niti »Delavska zbornica«, niti Inšpekcija dela. Ker pa ima prizadeti po zakonu prejeti vključ temu doklade za nadurno delo in bolezenske dni, je podjetje izjavilo, da mu o tem ni ničesar znanega, in da o tem tudi ni nikoli ničesar slišalo. Kako bo spor poravnal in kako bo zaščitila zelena organizacija svojega člana, bomo še poročali. Oblastem pa že danes priporočamo, da posvetijo v dotično podjetje, kjer se dela stalno preko 8 ur ter se ne upošteva niti naredba o minimalnih mezdah. Delavstvu pa svetujemo, da se čimprej organizira v svobodnih strokovnih organizacijah.

V Vrvarski ulici smo namestili novo desko, na katero bomo lepili »Delavsko Politiko«, da jo bodo lahko čitali tudi oni somišljeniki, ki si jo ne morejo naročiti. — Uprava »Delavske Politike«, Celje.

Dramska predstava. »Vzajemnost« uprizori v nedeljo, dne 3. aprila 1938. ob 4. uri popoldne v »Narodnem domu« P. Golijevo ljudsko žaloigro v 6. dejanjih »Bratomor na Metavi« v režiji s. Jerama. Med odmori igra tamburaški zbor. — Odbor.

Predavanje »Čehoslovaška v miru in vojni« je bilo zelo dobro obiskano, posebno s strani delavstva. Dvorana kina »Union« je bila veliko premajhna, da bi sprejela vse, ki so hoteli slišati o delu, napredku in ciljih najbolj demokratične, napredne in socialno urejene države. Čehoslovaški konzul iz Ljubljane, g. Minovsky, je podal svoje poročilo v slovensčini in nanaizal v kratkem ali zelo izčrpnem predavanju delo in uspehe pred- in medvojne akcije za osvoboditev in odcepitev od Avstrije in pa o 20-letnem tvornem delu v lastni državi. Veliki napori v vseh smereh na kulturnovzgojnem, socialnem, političnem in tudi vojaškem polju so dosegli 100 odstotni uspeh. Podatki, podprti s številkami in statistikami so jasno pokazali, da je Čehoslovaška republika država bodočnosti, ki je rešila in rešuje vsa velika gospodarska in socialna vprašanja tako temeljito, da se lahko prišteva jo voditelji z nesmrtnim Masarykom na čelu med najbolj dalekovidne državnike na svetu. Z živo sliko na platnu je bila pokazana borba čehoslovaškega naroda za osamosvojitve. Vrhunec trpljenja so pokazale slike, kako pobesneta avstrijska soldateska obea nemočne ujetnike-legionarje na Pijavi. Drugi film, ki je pokazal kako izgleda današnja vojska, čuvar demokracije in neodvisnosti, je potrdil, da se je narod dobro pripravil in da bo znal tudi braniti svojo svobodo. Videli smo, da je cvet naroda dobro pripravljen in to daje vsemu narodu, da lahko mirno zre v bodočnost. Zadnji film, ki je prikazal mogočne mase narodnih noš pa je potrdil, da je blagostanje tudi med čehoslovaškim podeželskim ljudstvom doma. Predavanje je sigurno doseglo svoj namen in potrdilo, da je večina slovenskega naroda po srcu z njimi, ki so postali naš vzor in učitelj ostalim državam.

Širite naš list!

Kolesa „Wanderer“

v vseh cenah in izdelavah

Otroški vozički

na krogličnih ležajih v najmodernejši opremi

Franc Lepoša

Maribor, Aleksandrova c. 39

Najnižje cene! Ugodno odplačevanje na obroke

Litija

Lesni delavci so zborovali. V nedeljo, dne 13. t. m. ob 10. uri dopoldne se je vršil v gostilni g. Lapa občni zbor podružnice Zveze lesnih delavcev in sor. strok Jugoslavije. Podružnica je bila v preteklem letu kos svojim težkim nalogam, dasiravno se je borila z zaprekami. Vse pa je srečno premagala in je za svoje delavstvo v Litiji napravila kolektivno pogodbo in to z vsemi mojstri, razen g. Samso. Občnega zbora se je udeležil tudi centralni tajnik s. Bricej. Podal je obširno poročilo o delovanju organizacije lesnega delavstva v Sloveniji in o socialnem položaju. Po njegovem referatu so se vršile volitve novega odbora ter je bil zopet za predsednika izvoljen agilni s. Žužek Franc, za njegovega nam. pa Krljkar Franc, zapisnikar je Uršič Karel, nam. Mumelj Martin; blagajnik Kos Tine. Odborniki: Vengat Ivan, Sritar Dominik, Maver Tomaž; nadzorstvo: Kralj Edo, Vengat Franc, Petje Josip. Želimo novemu odboru v njegovem težkem delu čim največ uspehov!

Občni zbor podružnice delavskih kolezarjev bo v nedeljo, dne 3. aprila s pričetkom ob 2. uri pop. v prostorih g. Lapa. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za kolesarski sport.

Že dalj časa opažamo, da iz nekega javnega lokala, v katerega zahaja največ delavcev, pogosto izginja »Delavska Politika«. Neka nam znana oseba jo odnaša, ne vemo pa iz kakšnega razloga. Priporočamo dotičniku, da naj si jo naroči, tujo last pa naj pusti pri miru.

Ker žele svojo fotografijo, naj jo imajo. Nedeljski »Slovenec« se je zopet hudo obregnil ob nas, ker smo v eni izmed zadnjih števil »Delavske Politike« po pravici povedali o nadležni in vsiljivi agitaciji za »Prosvetni dom«. Pravi, da je bil naš dopis hujskajoč, kakor je to lastno samo našemu listu. Treba pa je prečitati samo ta dopis v »Slovencu« in videlo se bo, kdo je v temu večji mojster. Očita nam, da smo vsiljivi, nadležni. Pa to še ni nič, da kar grozimo (seveda, ker imamo oblast), da preplešemo vse noči in da razmetavamo denar za nepotrebne in drage stvari, da smo hohštaperji itd. Kolikokrat nam je že očital, da smo komunisti, srače gnezdo, da smo prodali delavstvo itd., itd. Torej, kje in kdo hujska? Mi naj bomo seveda na vse njihovo nesramno pisanje kar lepo tiho. Res prav čudno se nam zdi, da si upajo ti ljudje nam naprtili take očitke, ko vendar vsi vidimo, da to, kar nam očitajo, sami počno. Očita tudi dopisniku »Delavske Politike«, da mu je dalmatinec z morskimi ribami stopil v glavo. On pa je najbrž vso noč »ajncal« tli »mavšljal« in gotovo izgubil precej težko prisluženega denarja, potem pa je stresel svojo jezo nad rdečkarji. Kateri pa so tisti, ki vse noči prekrokaajo in potem kalijo nočni mir ter so potem ovadeni, da morajo plačati kazen? Kateri so tisti, ki niti lastne žene ne morejo z njimi ostati in jim pobegnejo od doma? Kateri so tisti, ki lazijo za nežnim spolom ter mu obliubljajo vse mogoče stvari, da bi zadostili svoji nasladi? To prosimo, da nam zaenkrat odgovorite, potem se bomo pa pogovarjali še naprej. Za danes pa naj to zadostuje!

Na povabilo naše »Vzajemnosti« so vzpizorili diletanti »Vzajemnosti« iz Kranja 19. t. m. »Na stavbah«, Cankarjevo dramo v 3. dej. »Kralj na Betajnovi«, v režiji s. Vehovca, ki je igral tudi glavno vlogo. Igra sama nam je nudila užitek, kot smo ga le malokdaj deležni. Vloge so bile v najboljših rokah. Kantor, njegova hčerka Francka, sanjava, nesrečno zaljubljena njegova nečakinja Nina, žena Hana, Maks, Francelj in Kunc, da ne pozabim župnika in druge, so igrali res dovršeno. Pohvalno je, da so pri tej igri sodelovali tudi akademiki. Zahvaljujemo se vsem igralcem in igralkam in jih prosimo, da nas v kratkem zopet razvesele s svojim sodružnim prihodom. Sodrugi, vzemite si primer pri sodružnem društvu iz Kranja, kako privedeta hotenje in sloga do popolnega uspeha. Obširna dvorana je bila nabito polna. Med odmorji je igral novo ustanovljeni dvanajstčlanski društveni tamburaški zbor, ki se je pod vodstvom s. Dečmana že precej dobro izvežbal, za kar mu gre vse priznanje. — Družnost!

Težno pri Mariboru

Lepo uspelo zborovanju kovinarjev se je vršilo v četrtek, dne 24. marca. Poročali so sodrugi Vidovič, Sovljanski, Paurman in Koržija. Organizacija se lepo razvija ter je na vidiku mezdno gibanje.

Delavski pravni svetovalec

Najemna pogodba za 3 leta (Celje)

Če ste sklenili najemno pogodbo za 3 leta, je brez krivde gospodarja ne morete brez nevarnosti plačila odškod. prej odpovedati. Če se radi družinskih razmer kljub temu odselite, pač poiščite drugega najemnika, ki bo plačal enako najemnino. Potem je upravičen gospodar zahtevati odškodnino samo za tisti čas, ko bo imel stanovanje prazno. Ako bi se Vaš naslednik takoj vselil v hišo, ne more gospodar zahtevati nobene odškodnine in se lahko brez skrbi odselite.

Razveljavljenje pogodbe (Mežica)

Pogodba, s katero ste prevzeli od matere posestvo, je sicer za Vas res težko breme. Ker pa ste sklenili pogodbo pri no-

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Muta

Nerodnosti radi hoje čez most. Prejeli smo: Te dni smo šli trije delavci iz Mute k jutranjemu vlaku na Vuzenico čez most, ki ga je v jeseni odnesla Drava in je še v popravilu. Most je že toliko popravljen, da se lahko že vsak poda čez njega, ker manjka samo ograja. Na Mutini strani ni bilo nobenega napisa o kakih prepovedih hoje čez most, ampak smo šele na drugi strani videli napis, da je nezaposlenim prepovedan vstop na most. Z nami je šel tudi pek iz Mute, ki je nesel na Vuzenico kruh in je mogel brez nadaljnjega iti čez. Nas delavce pa sta zapisala orožnika, češ, ali ne vemo, da je prepovedano hoditi čez? Tudi dekle tukajšnjega gostilničarja smo videli iti čez, ne da bi jo zato kdo okaral. Sporočite nam, če smo lahko radi tega kaznovani in ali je morda tako urejeno od oblasti, da bi nekateri lahko hodili čez, drugi pa ne? Tudi sicer namreč vidimo, da hodijo ljudje ves dan v Vuzenico, tja in nazaj, ne da bi jih kdo zadrževal. Kaj nam je storiti, če bi dobili nalogo za plačilo kazni? — Ako vaše navedbe odgovarjajo resnici, je najbolje, da se kdo izmed vas takoj poda na sresko načelstvo in tam poda ves ta zagovor na zapisnik, na kar bo sresko načelstvo gotovo ukinilo vsak nadaljnji postopek. Lahko to pošljete tudi potom občine Muta. Če bi dobili vseeno plačilni nalog, pač vložite v 14. dneh pritožbo. Na tem primeru najbolje vidite, kako je potrebno, da vsak delavec pozna vsaj glavne zakone, od katerih je odvisno marsikaj v njegovem življenju in da tudi čita naš časopis »Delavska Politika«, v katerem razlagamo od številke do številke delavsko zaščitno zakonodajo.

Mežica

Pevski koncert priredi »Vzajemnost« iz Guštana dne 3. aprila v dvorani g. Toffa s pričetkom ob 8. uri zvečer. Nastopita moški in mešani zbor. Bogat spored. V odmorih sodeluje šramel. Vstopnina običajna. Vabimo vse sodruge in sodružice ter delavstvu naklonjeno javnost k obilni udeležbi! — Družnost!

Št. Pavel pri Preboldu

V naši tovarni jako napredujemo, da se delavci sami sebi čudimo. Vodstvo tovarne je uvedlo telesno preiskavo. Za to je določen poseben prostor, kamor se kliče delavce, dokler se jih ne pretipa in pregleda. Ker pa morajo delavci, katere si preiskovalci izberejo toliko časa čakati, da vsi delavci odidejo iz tovarne, se pa ta »ordinacija« zategne. Delavstvo opozarja gospoda, ki vodi to akcijo telesne preiskave, brez sporazuma z delavskimi zaupniki ali strokovnimi organizacijami, da si ne bodo več dolgo pustili dopasti, da bi se jim na ta način tratil prosti čas. Omenjena preiskava bi se lahko izvršila v petih minutah. Nismo proti pravilni preiskavi, daš se s takimi preiskavami sumiči vse delavstvo nepoštenih dejanj. Delavci in delavke, pristopite v organizacijo, da bomo lahko branili svojo čast in svoje pravice. Drugič več. — Več prizadetih delavcev.

Göring in Ribbentrop prideta v Beograd kmalu po avstrijskem plebiscitu. Papirno.

Hamburg—Bagdad. Nemčija otvori zrakoplovni promet med Nemčijo in Bagdadom v Aziji. Zrakoplovi bodo preleteli progo 4000 km v 24 urah. Veliki ideal Nemčije od Hamburga do Bagdada bo s tem uresničen zaenkrat vsaj v zrakoplovstvu. Hamburg—Bagdad je stari cilj Nemčije. Pot do tega cilja je zaprla junaška Srbija 1. 1914. V Beogradu jih ne živi več dosti, ki se tega še spominjajo.

tarju in si niste pridržali pravice, da bi smeli to pogodbo iz kakavega vzroka razdreti, je pogodba pravno veljavna in je nikakor ne morete razveljaviti.

Plot (Žerjave)

Vprašanje: Od veleposestnika, čigar posestvo je bilo sedaj po agrarni reformi razlašeno, sem imel v najemu 33 let travnik, okrog katerega sem napravil plot iz lastnih sredstev. Najemno razmerje je prestopilo, vendar mi uprava agrarne reforme ne dovoli odstraniti plota. Ali imam pravico do njega?

Odgovor: Če je plot Vaša last, ga imate pravico vedno odvzeti, samo travnik morate postaviti v prejšnje stanje.

V ogledalu

Zanimivosti današnjih dni. V soboto, dne 26. marca zvečer je govoril na Dunaju feldmaršal Göring. Njegov govor so prenašale radio-oddajne postaje. V svojih izjavah si je Göring prav pošteno izposodil »črnuhe« (»die Schwarzen«, kakor jih je imenoval), bral je levite kaplanom in župnikom ter rekel, da nimajo kaj iskati v javnem življenju. Edini kraj kamor spadajo in kjer se lahko udeležujejo je cerkev. — Nato smo v št. 13. »Ponedeljskega Slovenca« z dne 28. marca, torej dva dni pozneje čitali to-le: »Izjava avstrijskih škofov... V vseh katoliških cerkvah je bila po sv. maši povsod v Avstriji prebrana ta-le izjava avstrijskih škofov: Po najglobljem prepričanju in na lastno pobudo podpisani škofje avstrijske cerkvene provincije izjavljamo, z ozirom na zgodovinske dogodke v Nemški Avstriji to-le: Z zadovoljstvom priznavamo, da je nacionalistično gibanje na polju narodne in gospodarske obnove, kakor tudi na polju socialne politike in nazadnje na polju skrbstva za najsiromašnejše sloje naroda, izvršilo in da še opravlja pomembno delo. Istočasno smo prepričani, da je po zaslugi narodnosocialističnega gibanja odstranjena nevarnost pred boljševizmom, ki vse ruši in vse uničuje. Škofje spremljajo bodoče delo nacizma s svojimi najboljšimi željami in s svojim blagoslovom ter priporočajo tudi vernikom, da se tako opredele.« Ta izjava sicer tudi pomeni prekoračenje delokroga, ki ga je kleru začrtal v svojem govoru feldmaršal Göring, ker se s to izjavo škofje pečajo z vprašanji, ki nimajo z vero ničesar skupnega. Upamo, da jim tega poklicani ne bodo zamerili. Temu se nada gotovo tudi kardinal Innitzer, ki je to izjavo avstrijskih škofov predložil zaupniku fuderherja s posebnim pismom, katerega je zaključil (po »Ponedeljskem Slovencu«) takole: »Heil Hitler, kardinal Innitzer, nadškof, s. r.« — Ako se Innitzer ni zmotil in zalepil v kuverto oklica, ki ga je koncipiral (zasnoval) za od von dr. Schuschnigga ukazani, ponesrečeni plebscit, bo izliv patriotskih čustev katoliških škofov potolažil vse velmože nemškega naroda. V splošnem pa lahko ugotovimo, da so tudi članki v našem domačem klerikalnem časopisu prežeti duha, ki veje iz izjave katoliških škofov v avstrijski provinci. — Z

Resnica o Španiji in Franciji — po »Slovencu«. »Slovenec« je sedaj slovenska izdaja nemških in italijanskih časopisov kar se tiče vesti o Španiji in Franciji. Kdor bere »Slovenca«, ta ve, da španske državljanske vojne ni pričel general Franco, ampak španska ljudska fronta, s pomočjo francoske ljudske fronte, torej socialistov, brezvercev, komunistov, framazonov ter židov. Ti bi radi špansko vojno izbrali, da nahujšajo Evropo proti nedolžni Italiji in Nemčiji, ki nista v špansko vojno niti najmanj vmešani. Aeroplani, čilji bombe uničujejo mesta in more prebivalstvo na republikanskem ozemlju so sovjetskega ali pa francoskega porekla, v službi republikanske vlade, ki pusti bombardirati lastna mesta, samo, da bi ogrdila generala Franca in premotila samega papeža, da bi se postavil

Knjižni dar Cankarjeve družbe za leto 1938

»Francija in francosko ljudstvo«

je druga letošnja knjiga Cankarjeve družbe, ki jo je izdala, zavedajoč se svoje naloge, da seznanja svoje čitatelje z zgodovino, razvojem, življenjem in posebnostmi drugih narodov. To svojo nalogo je že deloma vršila z izdajo Molekovih knjig, ki so nas seznanile z Ameriko in življenjem naših izselencev v nji, potem z Nekšjevim potopisi »Iz sončne Španije« in sedaj s knjigo o Franciji. Španija in Francija! Mar nista ti dve deželi danes slovenskemu delavcu najbližji? Španija, simbol junaške borbe za svobodo, Francija, simbol državljanov svobodin in demokracije. Španska tla moči kri mnogih slovenskih sinov, borečih se za svoje ideale, francoska tla pa moči nešteto znojin kapelj slovenskih delavcev, ki si služijo tu svoj kruh, ki jim ga domovina ne more ali ne more dati. Kaj je bolj naravnega, kakor da se tudi slovensko delavstvo v domovini živo zanima zlasti za ti dve deželi.

C. Petelin nam je s svojo knjigo podaril, sicer ne preobširen, zato pa zgoščen in živahno napisan spis o Franciji in Francozih, ki se odlikuje po lepi slovenščini in slogu, ki se z napetim podajanjem misli in vtisov lahko meri z najboljšimi reportaža-

proti njemu. Na strani Franca se ne bori niti en italijanski fašist, niti en nemški vojak. Dokumenti, ki govorijo hasprotno in govori Mussolinija, ki so bili priobčeni v listih glede aktivne udeležbe Italije v Španiji, so navadna potvorba, izmišljotina rdečih sodrge, ki bi rada dobila pretvezo, da bi Blum lahko poslal dve francoski diviziji v Španijo republik, na pomoč. Sploh je Francija in njena vlada en sam tabor vojni hujskačev. Francoski generalni štab nima nobene moči več, o vojni sklepajo se daj v glavnem odboru delavskih strokovnih organizacij, kjer sedi glavni vojni hujskač tajnik Jouhaux; ta človek je zadnje dni v odboru celo odredil glasovanje o vojni napovedi Francije in je le za las manjkalo, da ni uspel. Francoski vojni hujskači nikakor ne dajo miru ponižni Nemčiji in Italiji, ki se, v strahu za mir, izogibata vsakršnega izzivanja in mirno prenašata grde napade francoskih vojni hujskačev. Naj bi gospod vojni trum — h kateremu je »Slovenec« molil tudi med vojno tako goreče — poslal svoje brigade nad rdeče lopove v Španiji in nad vojne hujskače, Bluma in pomagače v Franciji! Tako »Slovenec«, na podlagi priporočila katoliškega episkopata najbolj bogaboječ in resnicoljuben list, kdo bi se temu spoznanju smel in mogel upirati!

Sportna rubrika

Občni zbor S. K. Olimpa se bo vršil danes, v sredo, dne 30. t. m. v dvorani pri »Jugoslovanu«. Pričetek ob 20. uri. Bliža se 10-letnica obstoja kluba, ki je v tem času dokazal, da je njegovo delo na telesno-kulturnem polju obradilo lepe in vidne uspehe med gabersko delavsko mladino. Uspehi so vidni ne samo na športnem, ampak tudi na kulturnem področju. Vse prijatelje kluba, ki so nam bili v podporo skozi 10 let, posebno pa v zadnjem času, ko je bila gonja proti klubu najhujša, prosimo, da nam ostanejo zvesti in nas moralno podpro, da zmagamo v tem boju.

Vabilo na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Zadružnega doma r. z. z o. z. v Mariboru.

ki se bo vršil v četrtek, dne 21. aprila 1938 s pričetkom ob 18. uri v sejni dvorani Delavske zbornice, Sodna ul. 9-1. s sledečim dnevnim redom:

1. Prečitane zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. poročilo funkcionarjev;
3. bilanca za leto 1937 in razrešnica;
4. volitev novega načelstva in nadzorstva;
5. razno.

Načelstvo.

mi. Iz lastnih opazovanj in študija in iz citatov topredmetnih pisateljev, je zgradil delce, ki je njemu in Cankarjevi družbi v čast. Pisatelj uvod »Zakaj knjiga o Franciji?« naveda stotine kulturne stike med Slovenci in Francozi in povdarja zlasti današnje simpatije slovenskega delovnega ljudstva do Francije, kot žarišča kulture in zaščitnice demokracije. Nadaljnja poglavja: »Francija zaokrožena celota«, »Zgodovinski pregled«, »Kakšni so Francozi«, »Politično življenje«, »Svoboda — Enakost — Bratstvo«, »Razmerje do drugega sveta«, »Solstvo«, »Civilizacija in kultura«, »Uživanje zemeljskih dobrin« in »Pariz« pričajo, da se je pisatelj vsestransko pogledil v svojo snov in nam jo skušal od vseh strani kar najbolj verno prikazati. Mogoče se bo do najpreprostejšemu čitatelju zdela in in tam kakšna mesta malce preučena, a kolikaj briteh delavcev bo knjigo z lahkoto razumel in z užitkom prečital, ker je napisana res živahno in napeto, kakor najzanimivejši potopis. Krasi jo več lepih slik in črtežev. Za njo smo lahko, tako pisatelju kakor družbi, le hvaležni.

(Dalje prihodnjič.)

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inšerentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se

SPECERJSKA TRGOVINA

Delavski dom L.L.O.L.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE,

šivalne stroje, otroške vozičke popravila dobro in po kulantnih cenah znana trdka JUSTIN GUSTINČIČ, mehanika delavnica, MARIBOR, Tattenbachova ul. 14. Šramba koles čez zimo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcijsko izdajo in urejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.